

Feedback op het wetsvoorstel aanpak meervoudige problematiek

Met enkele jaren ervaring als juridisch adviseur bij gemeenten in het sociaal domein en wat tijd over tijdens de corona crisis heb ik met interesse kennis genomen van het wetsvoorstel aanpak meervoudige problematiek. Bij het lezen van het wetsvoorstel nam bij mij de behoefte steeds meer toe om feedback te geven. Dat heeft uiteindelijk geresulteerd in de volgende uitgebreide reactie op de internetconsultatie.

Ik moet eerlijk bekennen dat ik vrijuit ben gaan schrijven en uiteindelijk geen tijd meer heb gevonden voor een gedegen redactie of het vinden van een tegenlezer. Maar ik vind het zonde om de reactie daarom maar achterwege te laten.

Ik heb de feedback onderverdeeld in de volgende 6 thema's.

1. De rol van toestemming van de betrokken client voor de verwerking persoonsgegevens in het sociaal domein?
2. Van 1 naar 3 ingangen
3. Van 1 naar 3 soorten onderzoek
4. De melding in artikel 2.2.5
5. Rechtsonzekerheid door geen of onduidelijke termijn

Vooraf het begin is erg ongestructureerd, weinig concreet en moeilijk leesbaar. Mocht de ambtenaar die dit leest daar niet doorheen komen ga dan vooral snel door naar punt 3, 4 en 5, want de tweede helft van mijn reactie is wat bondiger en concreter.

1. De rol van toestemming van de betrokken client voor de verwerking persoonsgegevens in het sociaal domein in het Wams?

1.1 Botsing tussen toestemming als grondslag voor verwerking van persoonsgegevens en als rechtvaardiging voor de doorbreking van het beroepsgeheim

In het rapport over de rol van toestemming in het sociaal domein vraagt de AP vooral veel aandacht voor het onderscheid tussen de verschillende rollen van toestemming. En voor een goed begrip van toestemming en een goede manier van omgaan met toestemming is het inderdaad belangrijk om onderscheid te maken tussen de verschillende situaties waarin toestemming een rol speelt en de verschillende doeleinden die toestemming dient. Maar bij het uiteenzetten van de verschillen laat de AP het voorkomen alsof en ook volledig onderscheid te maken valt; althans die indruk zou bij de lezer van het rapport kunnen ontstaan. Ik hecht eraan dat beeld van volledig te scheiden rollen te nuanceren. Er is namelijk ook wel degelijk veel samenhang en overlapping tussen enerzijds de toestemming voor verwerking van persoonsgegevens en anderzijds de toestemming voor doorbreking van de geheimhoudingsplicht.

Het is belangrijk om ons te realiseren dat in een situatie waarin een professional overweegt zijn geheimhoudingsplicht te verbreken om vertrouwelijke persoonsgegevens van een client uit te wisselen ook altijd tegelijkertijd sprake is van een verwerking van persoonsgegevens, en dat voor beiden tegelijkertijd een rechtvaardiging/grondslag gezocht kan worden in toestemming. Als een hulpverleningsprofessional met een beroepsregistratie werkzaam in de toeleiding naar hulpverlening denkt dat het nodig is om vertrouwelijke bijzondere persoonsgegevens van de client te delen met professionals uit andere domeinen in het kader van een integrale aanpak dan impliceert dat zowel een verwerking van persoonsgegevens als een doorbreking van het beroepsgeheim, en voor beiden is in essentie een rechtvaardiging oftewel een grondslag nodig. Bij het delen van informatie over een client met anderen is de professional vaak in precies dezelfde situatie bij dezelfde beoogde handeling tegelijkertijd bezig met het zoeken van een rechtvaardiging voor de doorbreking van het beroepsgeheim als met het vinden van een grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens. En in principe zal de rechtvaardiging en de grondslag vaak hetzelfde zijn. In principe kan toestemming van de betrokken client bijvoorbeeld tegelijkertijd functioneren als de grondslag voor de verwerking als de rechtvaardiging van de doorbreking.

Een belangrijk verschil tussen beiden is echter de mate waarin aan de toestemming van de client waarde wordt toegekend. Onder de verschillende grondslagen voor een verwerking van persoonsgegevens heeft toestemming geen extra waardevolle betekenis ten opzichte van de andere grondslagen. Toestemming heeft geen preferente positie en de andere grondslagen zijn dus net zo functioneel of waardevol.

Bij de doorbreking van het beroepsgeheim is dat m.i. helemaal anders. De basis is van de 'samenwerking' tussen client en professional is het uitwisselen van informatie. Wederzijds vertrouwen is een essentiële voorwaarde voor de informatie-uitwisseling. Als een cliënt zijn professional vertrouwt, ontvangt de professional de informatie die hij nodig heeft om de cliënt adequaat te begeleiden en hulp te bieden. Dergelijk vertrouwen vergt vertrouwelijke omgang met de informatie die de hulpverlener krijgt. Als die vertrouwelijke informatie wordt gedeeld met anderen terwijl daar toestemming voor is gegeven heeft dat in principe geen negatieve gevolgen voor de vertrouwensrelatie met de client. Maar als die informatie achteraf opeens gedeeld blijkt omdat daar een andere wettelijke grondslag voor was en de client het daar helemaal niet mee eens is, dan heeft dat wel negatieve gevolgen voor de vertrouwensrelatie tussen client en professional. Mijn overtuiging is dan ook dat toestemming de geprefereerde rechtvaardiging is voor de doorbreking van het beroepsgeheim.¹

Kortom, we hebben te maken met twee verschillende perspectieven op toestemming. Op dit moment wordt de rol van toestemming geminimaliseerd als grondslag voor verwerking van persoonsgegevens. Toch blijft er op veel professionals die werkzaam zijn in het sociaal domein een geheimhoudingsplicht rusten die voortvloeit uit een beroepscode of uit de aard van hun ambt. En belangrijker, de professional zal na het wetsvoorstel nog steeds de behoefte voelen aan het opbouwen en stand houden van een vertrouwensrelatie met de client.

Het verschil in perspectief zit hem niet zo zeer in een formele tegenstrijdigheid tussen de beroepscode en het wetsvoorstel. In de meeste beroepscodes wordt immers wel aangegeven dat vertrouwelijke informatie kan worden gedeeld met anderen zonder toestemming als daar een wettelijke grondslag voor is. Het gaat om een incongruentie tussen de geprefereerde manier van werken van de professional (althans sommige) en het wetsvoorstel. De gedachtegang van de professional is: in beginsel deel ik alleen vertrouwelijke informatie met anderen op grond van toestemming, tenzij het anders moet. Het wetsvoorstel lijkt meer als uitgangspunt te nemen: in beginsel deel je deel je alleen vertrouwelijke informatie op grond van toestemming als er geen wettelijke grondslag is.

Daar waar het wetsvoorstel ruimte laat voor interpretatie komt de verantwoordelijkheid om te interpreteren voor een groot deel op de schouders van de professional te liggen. Zelfs bij de drie bepalingen waarin de wetgever uitdrukkelijk heeft bepaald dat de beroepscode moet wijken in het belang van de integrale aanpak bij multiproblematiek is er heel veel ruimte voor interpretatie. Want het wetsvoorstel bepaalt dat de professional de gegevens alleen maar hoeft te delen als dat "naar het oordeel van die partij noodzakelijk is" en dat dit slechts "indien nodig" plaatsvindt met doorbreking van de geheimhoudingsplicht. Zoals het er nu uit ziet zal de professional die open termen moeten invullen.

Een belangrijke doelstelling van het wetsvoorstel is het verminderen van de handelingsverlegenheid bij de uitvoeringspraktijk. Bezien vanuit die doelstelling is de combinatie van de beschreven interpretatieruimte en het bestaan van verschillende perspectieven op de rol van toestemming uiterst problematisch.

De interpretatieruimte die de wet laat kan eenvoudig leiden tot verschillen van inzicht tussen enerzijds de leidinggevenden, managers, bestuurders en beleidsmedewerkers van de gemeente die mogelijk integraal willen werken en anderzijds de consultants en hulpverleners die de vertrouwensrelatie met de client hoog in het vaandel hebben staan.

---

¹ Komt ook terug in beroepscodes. In de BEROEPSCODE VOOR DE JEUGDZORGWERKER staat op pagina 11 bijvoorbeeld: *"De jeugdzorgwerker behandelt informatie over de jeugdige cliënt, diens ouders/opvoeders en hun omstandigheden vertrouwelijk. (...) Hij vraagt toestemming aan zijn cliënt en/of aan zijn wettelijke vertegenwoordiger als hij meent dat het noodzakelijk is om met derden vertrouwelijke informatie uit te wisselen"*, zie: https://www.bpsw.nl/app/uploads/BPSW_Brochure_Beroepscode_Jeugd_Web-003.pdf

Op basis van het wetsvoorstel zou een leidinggevende van een wijkteam (zonder achtergrond als hulpverlener) bijvoorbeeld kunnen betogen dat de professionals in de uitvoering, of in termen van het wetsvoorstel "partijen", nooit toestemming hoeven te vragen aan de client om zijn persoonsgegevens te delen in het kader van de integrale aanpak. Immers, als het delen van de persoonsgegevens noodzakelijk is kan de partij op basis van deze wet persoonsgegevens delen met andere domeinen en is geen toestemming nodig. En als het delen van persoonsgegevens niet noodzakelijk is mogen er sowieso geen persoonsgegevens uitgewisseld worden en heeft toestemming vragen geen enkele relevantie.

Maar de professional kan op basis van het wetsvoorstel betogen: We moeten het criterium "indien nodig" interpreteren als: indien de client geen toestemming geeft. Nadat is vastgesteld dat het verstrekken van de gegevens noodzakelijk is moet vervolgens nog worden beoordeeld of doorbreking van de beroepscode nodig is. De vertrouwensrelatie met client is een belangrijk uitgangspunt in de beroepscode dat ik zo veel mogelijk moet waarborgen. Als de client wel toestemming geeft voor het delen van de gegevens is doorbreking van de vertrouwensrelatie niet meer nodig. Ofwel, als er een mogelijkheid toe is vraag ik altijd eerst toestemming voordat ik overga van het delen van vertrouwelijke gegevens.

1.3.2 Wetsvoorstel heeft nauwelijks aandacht voor betrekken van de client bij delen van informatie

In de kamerbrief is aangekondigd dat als belangrijk uitgangspunt geldt dat het college in beginsel in samenspraak met de client werkt. Maar in het wetsvoorstel wordt die belofte mijns inziens onvoldoende ingelost. Samenspraak wordt in totaal maar 5 keer genoemd in het wetsvoorstel en dat is allemaal geconcentreerd in artikel 2.3a.1 en 2.3a.2. Dat is dus alleen in relatie tot het onderzoek nadat iemand zelf om een dienst uit het sociaal domein heeft gevraagd. In paragraaf 4 van hoofdstuk 5 dat betrekking heeft op de gegevensverwerking ten behoeve van een integrale aanpak komt samenspraak dus in het geheel niet terug als uitgangspunt. Daarnaast wordt het college in het wetsvoorstel ook niet aangezet om de wijze waarop samenspraak met client heeft plaatsgevonden vast te leggen. Bij de elementen die terug moeten komen in het onderzoek of het werkplan is samenspraak met de client bijvoorbeeld niet genoemd.

Kortom, samenspraak met de client heeft (in tegenstelling tot de aankondiging in de kamerbrief) maar een zeer geringe rol als uitgangspunt in het wetsvoorstel gekregen. Aan de samenspraak zou een veel ruimere toepassing gegeven kunnen worden. Samenspraak zou als alternatief kunnen dienen voor de toestemming. Samenspraak zou kunnen betekenen dat een client altijd vooraf goed geïnformeerd moet worden over een verwerking van persoonsgegevens. Eventueel zou een onderdeel van samenspraak kunnen zijn dat de client de gelegenheid moet krijgen om aan te geven in hoeverre hij het eens is met de verwerking zijn persoonsgegevens. De samenspraak zou daarnaast in kunnen houden dat de input van de client ook meegewogen wordt in het besluit om de persoonsgegevens te delen.

Zoals de AP aangeeft kan toestemming in het sociaal domein niet vrij gegeven worden gezien de afhankelijkheidsrelatie van tussen client en overheid. Nu lijkt de conclusie van die constatering: "O, dat is mooi, dan hoeven we de client dus niet meer te betrekken bij de verwerking van zijn persoonsgegevens in het sociaal domein." Maar dat is een redeneringsfout.

Een correct syllogisme dat ten grondslag ligt aan het wetsvoorstel luidt als volgt:

Majorpremissie: Om als grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens te dienen moet toestemming vrij gegeven worden.

Minorpremissie: Toestemming kan niet vrij gegevens worden in het sociaal domein

Conclusie: Toestemming kan niet dienen als grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens in het sociaal domein

Een onjuist syllogisme dat ten grondslag lijkt te liggen aan het voorstel luidt als volgt:

Majorpremissie: Toestemming had in het sociaal domein een rol als grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens

Minorpremissie: Toestemming kan geen geldige grondslag zijn voor de verwerking in het sociaal domein

Conclusie: Toestemming voor de verwerking van persoonsgegevens is niet relevant in het sociaal domein

Toestemming heeft namelijk niet alleen maar een rol als grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens. Je zou ook kunnen stellen dat je naast een grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens ook nog toestemming moet vragen. Dan gaat het om aanvullende toestemming. Om gegevens te kunnen verwerken in het sociaal domein heb je een grondslag nodig plus (onvrije) toestemming.

Maar goed, je zou kunnen betogen dat onvrije toestemming geen toestemming is. Dan moet er dus een andere naam bedacht worden voor deze onvrije toestemming. Een mooie naam zou kunnen zijn: samenspraak.

Bij deze vorm van samenspraak is de instemming van de client nog steeds een vereiste voor de verwerking van persoonsgegevens. Ik schat in dat de wetgever beoogd dat de instemming van de client niet meer vereist is voor de verwerking van persoonsgegevens. Dan moet de wetgever dan m.i. wel motiveren. Nu wordt er net gedaan alsof het feit dat de client geen vrije toestemming kan geven automatisch maakt dat de client geen zeggenschap meer heeft over zijn persoonsgegevens en daarnaast ook niet meer betrokken hoeft te worden bij de verwerking van de persoonsgegevens.

Ik zou dus vier potentiële rollen van toestemming willen onderscheiden:

1. Toestemming als grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens (welke niet mogelijk is in het sociaal domein);
2. (onvrije) Toestemming als aanvullend vereiste voor de verwerking van persoonsgegevens naast een andere grondslag uit artikel 6 AVG;
3. Toestemming in de zin van de client vooraf informeren over een verwerking van persoonsgegevens, vragen in hoeverre hij het eens is met de verwerking en uitleggen dat zijn toestemming geen vereiste is voor de verwerking maar wel wordt meegewogen. (dit zou je samenspraak kunnen noemen);
4. Geen rol voor toestemming.

Op dit moment wordt er gekozen voor optie 4. Maar er wordt niet gemotiveerd waarom er niet gekozen wordt voor optie 2 of optie 3. Terwijl optie 2 en 3 veel meer rechten doen aan de persoonlijke autonomie van de client en het beginsel dat hij zo veel mogelijk over zijn eigen persoonsgegevens kan beschikken. Bovendien sluiten optie 2 en 3 veel beter aan bij het perspectief van de professionals in uitvoering.

Ruimte voor verbetering

Ik zie in hoofdzaak twee mogelijkheden om het beschreven probleem rond handelingsverlegenheid als gevolg van interpretatieruimte in de wettelijke bepalingen te verkleinen. Ten eerste kan de interpretatieruimte worden verkleind door duidelijker te bepalen in welke gevallen het nodig is dat de professional informatie deelt zonder toestemming te vragen. Ten tweede kan het wetsvoorstel meer aansluiting zoeken bij het perspectief van de professional in de uitvoeringspraktijk die een vertrouwensrelatie met de client wil waarborgen.

Als er één groep bestaat die deskundig en bekwaam genoeg is om te bepalen hoe we in Nederland om zouden moeten gaan met de vertrouwensband tussen client en hulpverlener in relatie tot informatie-uitwisseling dan is het de beroepsgroep van hulpverleners zelf. Als de hulpverlening zelf van oordeel is dat ze in beginsel toestemming moet vragen aan de client voor het verwerken van zijn persoonsgegevens, lijkt het logisch om daar bij aan te sluiten. Het aanpassen van de rol van toestemming in het wetsvoorstel is mijns inziens dan ook de aangewezen oplossing.

Om beter aan te sluiten bij de beroepscode en de waarde die door de beroepsgroep gehecht wordt aan de toestemming van de betrokken client zou in de wet een bepaling opgenomen kunnen worden dat in beginsel nooit persoonsgegevens kunnen worden verwerkt zonder voorafgaande samenspraak met de betrokken client, tenzij een spoedsituatie maakt dat voorafgaande samenspraak redelijkerwijs niet mogelijk is; in welk geval de samenspraak altijd achteraf plaatsvindt. De toestemming wordt dan niet zozeer gebruikt als grondslag voor gegevensverwerking maar de functies van informeren en betrekken van de client blijven wel behouden.

Met een dergelijke bepaling sluiten wetgeving en beroepscode beter bij elkaar aan en geldt – anders dan nu voorgesteld - in beiden als uitgangspunt dat met de client afgestemd wordt als persoonsgegevens worden verwerkt.

2. Van 1 naar 2 of naar 3 ingangen?

In het wetsvoorstel wordt een onderscheid aangebracht in 2 soorten meldingen die in het wetsvoorstel elk in een zelfstandig artikel zijn vervat. In de huidige Wmo is de melding in de zin van het kenbaar maken van de ondersteuningsvraag aan het college nog vervat in één artikel namelijk artikel 2.3.2 lid 1. In veel gemeentelijke verordeningen wordt ook naar dit wetsartikel verwezen en in verordeningen wordt vaak geëxpliciteerd dat de behoefte aan maatschappelijke ondersteuning door of namens client kan worden gemeld. Ook in het nieuwe wetsvoorstel blijkt artikel 2.3.2 bedoeld voor zowel meldingen door als namens client.

Daar komt in het nieuwe artikel 2.2.5 een ander soort melding bij, namelijk de melding anders dan door of namens client. Gemeenten moeten in een meldpunt voorzien waar zorgen over het welzijn, de zelfredzaamheid, de participatie of de gezondheid van zijn ingezetenen kunnen worden gemeld.

Volgens de kamerbrief zou er over het algemeen al een dergelijk meldpunt zijn. Maar als ik met behulp van de google zoekmachine zoek naar gemeentelijke meldpunten waar een behoefte aan maatschappelijke ondersteuning kan worden gemeld vind ik vrijwel alleen maar loketten die zijn gericht op de hulpbehoevende burger zelf. Ook uit verordening en nadere regels volgt dat gemeenten ervan uitgaan dat de melding door of namens de client wordt gedaan.

Het introduceren van een apart soort melding is dan ook een belangrijk onderdeel in het wetsvoorstel dat een beetje onder de radar vliegt, omdat het niet vervat zit in de titel van het wetsvoorstel en ook niet direct samenhangt met de aanleiding van het wetsvoorstel.

Bij deze nieuwe melding die niet door of namens client zelf worden gedaan, moet door het college een triage worden vormgegeven en uitgevoerd. In principe lijkt ervan uitgegaan te worden dat deze meldingen meestal telefonisch worden gedaan, althans in het wetsvoorstel staat dat het college in ieder geval een telefoonnummer open moet stellen voor deze meldingen. Vaak zal de triage dus per telefoon moeten plaatsvinden. Degene die de triage uitvoert zal dus over een vrij volledig dossier moeten kunnen beschikken om direct een goed beeld te krijgen. Over deze bundeling van data en de toegang daartoe is verder niets uitgewerkt in het wetsvoorstel, de kamerbrief, en de brochure.

Met het wetsvoorstel zijn er dus twee soorten meldingen. In de brochure staan ook twee toegangswegen uitgetekend waarvan 1 is bedoeld als toegang voor de client zelf en de ander voor een bij DE client betrokken professional. Toen ik dat zag was ik eerst in de veronderstelling dat ik een groot verschil aantrof tussen de kamerbrief en het wetsvoorstel enerzijds en de bij het wetsvoorstel gevoegde brochure anderzijds. Uit de tekst van het wetsvoorstel en de kamerbrief maakte ik immers ook op dat er twee mogelijkheden waren voor een melding, maar dan 1 voor de client (artikel 2.3.2) en 1 voor ieder ander (artikel 2.2.5).

Bij nadere bestudering van het wetsvoorstel zie ik dat er in essentie drie ingangen zijn. Naast de 2 mogelijkheden voor een melding in artikel 2.3.2. en artikel 2.2.5 is er ook nog het verzoek tot een onderzoek op grond van artikel 2.3a.4 jo. 2.3a.5. Als een professional wil melden dat een client behoefte lijkt te hebben aan een integrale aanpak, dan is er dus geen sprake van een melding maar van een verzoek tot onderzoek.

In de infographic die op pagina 3 van de brochure is weergegeven staat dat er zowel na de melding bedoeld in artikel 2.2.5 als na het verzoek tot onderzoek bedoeld in 2.3a.4 een triage plaatsvindt. Maar uit het wetsvoorstel wordt dan weer niet zo duidelijk dat ook een triage plaatsvindt na een verzoek tot onderzoek. In paragraaf 5 van hoofdstuk 5 die is gewijd aan het verwerken van persoonsgegevens in het kader van de meldingen op grond van 2.2.5 wordt deze triage dan ook uitdrukkelijk met waarborgen omkleed. Zo wordt de uitkomst van de triage in een meldingsdossier bewaard.

In paragraaf vier van hoofdstuk 5 dat is gewijd aan de verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van de integrale aanpak, waaronder het verzoek tot onderzoek als bedoeld in artikel 2.3a.4 wordt

geschaard, wordt verder met geen woord gerept over een triage. Als het in het wetsvoorstel over een triage gaat is dat louter in de context van de melding op grond van artikel 2.2.5. Evenwel wordt ook bij de uitvoering van het onderzoek bedoeld in artikel 2.3a.4 nagegaan welke diensten en interventies uit het sociaal domein en aanpalende domeinen behulpzaam kunnen zijn en ook al wordt dat geen triage genoemd, dat is het wel. In die zin klopt de infographic uit de brochure wel.

Kortom, de infographic geeft m.i. een zodanig versimpelde weergave van het wetsvoorstel weer dat deze eigenlijk niet meer correct is. Op de infographic staan maar 2 ingangen (onderscheid tussen melding 2.3.4 en 2.2.5 ontbreekt) en er staat bij 2 ingangen een triage. In het wetsvoorstel zijn er drie ingangen en is er maar bij 1 ingang een triage, namelijk na een melding zoals bedoeld in artikel 2.2.5.)

3. Voortaan 3 soorten onderzoek

In de huidige wet is er na 1 soort melding 1 soort onderzoek, beiden staan in 2.3.2. wmo. In het wetsvoorstel staan 3 soorten onderzoek:

- Het normale huidige onderzoek zoals vervat in artikel 2.3.2
- Onderzoek ten behoeve van een integrale aanpak als bedoeld in 2.3a.1, vind plaats Indien bij de melding, bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid, of tijdens het daaropvolgende onderzoek blijkt dat behoefte is aan een integrale aanpak.
- onderzoek als bedoeld in 2.3a.4 jo. 2.3a.5, vind plaats als een professional tot een vermoeden komt dat een integrale aanpak behulpzaam zou kunnen zijn en het college verzoekt een onderzoek te doen.

3.1 Afgerond versus afgesloten

De grondslagen voor de gegevensverwerking in het kader van de onderzoeken ten behoeve van een integrale aanpak als bedoeld in art. 2.3a.1, eerste lid en art. 2.3a.4 staan vervat in de vierde paragraaf van hoofdstuk 5. Daar is onder andere geregeld dat het college de gegevens die het verzameld bij de integrale aanpak bewaart in een onderzoeksdossier, welke moet worden vernietigt twee jaar nadat het onderzoeksdossier is afgesloten. Waarbij dan weer een onderscheid wordt gemaakt tussen afsluiten van het werkplan en het afronden van het werkplan in respectievelijk het eerste en het tweede lid van artikel 5.4.5. Van het onderscheid zie ik het nut niet goed in en er schuilt m.i. wel een gevaar in dat er ruimte mee ontstaat voor het college om te betogen dat het werkplan weliswaar was afgerond, maar pas twee jaar later bij de vernietiging ervan is afgesloten en dat het onderzoeksdossier daarom pas vier jaar na het afronden van het werkplan wordt vernietigd. Als dat de bedoeling is, zet dan ook in het eerste lid van artikel 5.4.5. dat het college het onderzoeksdossier 4 jaar bewaard na afronding van het werkplan.

3.2 Kan client willekeurig in regime van artikel 2.2.5 komen?

En wat als iemand anders als de client of de professional de melding heeft gedaan? Zoals bij de meldingen bedoeld in artikel 2.2.5, die een ieder die bezorgt is kan doen. De twee onderzoek in 2.3a.1 en 2.3a.4 jo. 2.3a.5 staan niet open na deze meldingen. Is er dan geen optie voor een integrale aanpak na een melding bedoeld in artikel 2.2.5? Jawel maar dat heet dus niet een onderzoek maar een triage. En het dossier dat daaruit volgt heet een meldingsdossier ipv een onderzoekdossier. En daarop is niet de vijfde paragraaf maar de vierde paragraaf van hoofdstuk 5 van toepassing. Het melddossier wordt bijvoorbeeld geen 2 (of 4) jaar bewaard, maar niet langer dan 6 maanden. Eerlijk gezegd snap ik het onderscheid tussen deze categorieën niet heel goed. In theorie kan het in beide gevallen om dezelfde client gaan. Stel een hulpverlener maakt zich zorgen en kiest ervoor om een melding te doen bedoeld in artikel 2.2.5, dan kom je in een andere koker terecht en zijn er een stuk minder mogelijkheden voor gegevensverwerking ten behoeve van de integrale aanpak dan in het geval dezelfde hulpverlener er bij dezelfde client voor kiest om een verzoek tot onderzoek te doen zoals bedoeld in artikel 2.3a.4. Als een integrale aanpak aangewezen is het volgens mij dan ook de bedoeling dat je vrij snel vanuit de koker van artikel 2.2.5 naar de koker uit artikel 2.3a.1 of 2.3a.4 gaat, wat dus mogelijk is als client en/of hulpverlener dat wil. Maar het college lijkt dat dus zelf niet te kunnen beslissen. De hele gedachtegang achter de verschillende kokers is mij overigens nog niet helder. Maar ik wil in deze reactie vragen: Is er niet een gevaar dat een client willekeurig in de koker van artikel 2.2.5 komt en dat er daarom willekeurig andere kaders gelden?

4. De nieuwe melding in artikel 2.2.5 en al zijn bijzonderheden

4.1 de drie fasen in het onderzoek (en een verkeerde verwijzing)

Het wetsvoorstel is niet altijd helder over het onderscheid tussen de melding, de triage en doorzetten van de melding na de triage, waar het artikel allemaal een grondslag voor biedt.

In artikel 2.2.5 staan ten aanzien van de triage de volgende 3 opeenvolgende fasen uiteengezet:

1. Uit het eerste lid volgt dat er meldingen kunnen worden gedaan over zorgen over welzijn, zelfredzaamheid, participatie en gezondheid van burgers.
2. Uit het tweede lid, onderdeel a volgt dat er vervolgens een triage wordt uitgevoerd ten aanzien van de melding om vast te stellen of en hoe de melding kan worden opgevolgd.
3. Uit het tweede lid, onderdeel b, volgt dat de meldingen na de triage doorgeleid worden naar de voor de behandeling van die melding meest aangewezen partij

Maar later in het wetsvoorstel lijken deze fase door elkaar gehaald te worden.

Artikel 5.5.3 bepaalt dat Partijen die beroepshalve beschikken over persoonsgegevens (..) die noodzakelijk kunnen zijn om een triage uit te voeren als bedoeld in artikel 2.2.5, tweede lid, onderdeel b, deze gegevens desgevraagd aan het college kunnen verstrekken zonder toestemming van degene die het betreft en indien nodig met doorbreking van de plicht tot geheimhouding op grond van een wettelijk voorschrift of op grond van hun ambt of beroep (...).

Maar er kan helemaal geen triage uitgevoerd worden als bedoeld in artikel 2.2.5, tweede lid, onderdeel b, want dat onderdeel gaat niet over de triage, maar het doorleiden van de melding na de triage. De triage staat in het onderdeel ervoor: onderdeel a.

Er moet m.i. dan ook verwezen worden naar onderdeel a, want indien de professional een melding doet zal deze professional de persoonsgegevens delen tijdens het doen van de melding en de triage die daarop plaats vindt, dus tijdens de eerste twee fasen. De professional staat verder buiten het doorzetten van de melding naar de voor de behandeling van de melding meest aangewezen partij. Kortom in artikel 5.5.3 wordt verwezen naar het verkeerde onderdeel.

4.2 De meest aangewezen partij

Ten aanzien van 2.2.5 tweede lid onderdeel b is het in de praktijk natuurlijk vaak zo dat er meerdere partijen even goed aangewezen zijn voor de verdere behandeling. Het is niet duidelijk hoe hier mee omgegaan moet worden. Kan de melding op grond van deze bepaling naar 3 of 4 partijen/afdelingen tegelijkertijd doorgezet worden?

4.3 Tenzij een triage wordt uitgevoerd?

Artikel 5.5.1 onder a. bepaalt *“Bij een melding als bedoeld in artikel 2.2.5, is het college bevoegd tot het verwerken van persoonsgegevens van de melder, tenzij het een melding betreft waarop het bepaalde in artikel 2.2.5, tweede lid, onderdeel a of b van toepassing is;”*

In onderdeel a. en b. van het tweede lid van artikel 2.2.5 gaat het om de triage en het doorzetten van de melding naar de meest aangewezen partij. Dan is deze “tenzij” toch altijd van toepassing als de melding daadwerkelijk wordt opgevolgd? Als de persoonsgegevens van de melder niet verwerkt mogen worden als de melding wordt opgevolgd en doorgezet naar de aangewezen partij, wanneer mogen de gegevens van de melder op grond van 2.2.5 dan wel verwerkt worden door het college? Alleen als de melding niet wordt opgevolgd? Wat zou daarachter de redenering zijn? Als je onterechte meldingen doet moet dat op een gegeven kunnen worden opgemerkt? Maar hoe wordt dat in de praktijk vorm gegeven door het meldpunt? De consulent noteert de melder en zodra de melding wordt opgevolgd wordt de melder verwijderd uit het systeem?

4.4 Over wat voor dossier beschikt het meldpunt?

Tijdens de melding bedoeld in artikel 2.2.5 onder a, zullen de gegevens van de persoon over wie gemeld wordt erbij gezocht moeten worden door de consulent die de melding aanneemt vanuit het meldpunt, om triage toe te kunnen passen en zo nodig aan de melder beknopt advies te geven wat de melder gelet op de aard van de melding kan doen. Daarvoor zal deze consulent die de melding aanneemt toegang moeten hebben tot een groot dossier, op basis waarvan tijdens het telefoontje triage plaats kan vinden. Dat veronderstelt dat er al grote integrale dossiers aanwezig zijn van client nog voordat is vastgesteld dat er behoefte is aan een integrale domeinoverstijgende aanpak. Maar er

is dan nog helemaal geen grondslag voor een integraal dossier. Maar hoe kan die triage dan plaats vinden als de consulent nog niet beschikt over een groot integraal dossier?

Stel dat er al een meldingsdossier of een onderzoeksdossier aanwezig is van de client waarover een melding plaatsvindt, heeft de professional die de triage uitvoert dan ook toegang tot deze dossiers. Hoe is de toegang tot deze dossiers afgebakend?

4e. Zijn in het wetsvoorstel criteria uitgewerkt waar een melding aan moet voldoen, wil een verkenning plaats kunnen vinden zonder medeweten van de degene waar het signaal op ziet?
In de kamerbrief lezen we nog *“In het geval van complexere casussen komt het relatief vaak voor dat medewerking van een burger niet (meteen) verkregen kan worden. Dit vraagt om een zorgvuldige afweging van het college of het, gezien de aard van de problematiek, toch noodzakelijk is om te komen tot een bredere verkenning of tot afstemming tussen partijen en om hiervoor de noodzakelijke gegevens te verwerken. (...) Er wordt nog nader bezien aan welke precieze criteria een melding moet voldoen, wil een verkenning plaats kunnen vinden zonder medeweten van de degene waar het signaal op ziet alsmede de zorgvuldigheidsnormen die in acht moeten worden genomen bij een dergelijke verkenning.*

Gaat het in de kamerbrief eigenlijk om het verzoek tot onderzoek? Of wel om de melding in artikel 2.2.5? In het wetsvoorstel “hebben de precieze criteria waar de melding aan moet voldoen” volgens mij alleen vorm gekregen in artikel 2.2.5. tweede lid onder c. Als dat zo is dan zijn de precieze criteria naar mijn idee niet heel uitgebreid, verfijnd, richtinggevend of precies; de aangekondigde criteria zijn bovendien teruggebracht tot een criterium, luidend: de persoon ten aanzien van wie de melding is gedaan wordt op de hoogte gesteld van de melding tenzij hierdoor de hulpverlening aan deze persoon belemmerd zou kunnen worden. Is het duidelijk wanneer daarvan sprake is?

5. Rechtsonzekerheid door geen of onduidelijke termijn

In het wetsvoorstel staat geen termijn voor het informeren van de cliënt na het onderzoek en daarnaast staat er een redelijke termijn (oftewel redelijk vage termijn) voor het opstellen van het werkplan.

Het niet noemen van een termijn in artikel 2.3.5. tweede lid (nieuw) staat op gespannen voet met de rechtszekerheid. Er is een eindeloze termijn om de client te informeren over het onderzoek 2.3a.2; pas na informeren gaat beschikkingstermijn van 2 weken lopen (als er geen werkplan wordt opgesteld.)

En voor het opstellen van het werkplan geldt een redelijke termijn. Op basis van rechtszekerheid is het vaststellen van een duidelijke termijn te verkiezen boven deze redelijke termijn die nu is opgenomen in artikel 2.3a.2 derde lid: 3. Het werkplan wordt binnen een redelijke termijn na sluiting van het onderzoek in samenspraak met de cliënt en de betrokken gezinsleden opgesteld en aan hen verstrekt.